

Minianalyse

Teamsamarbejde i grundskolen understøttes af mødestruktur og ledelsesinvolvering

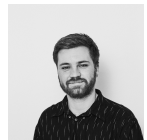
I grundskolen er samarbejdet mellem lærere, pædagoger og andre fagprofessionelle ofte struktureret i teams på klasse-, fag-, årgang- og afdelingsniveau. Forskning viser, at teams, hvis arbejde understøtter undervisernes praksisnære kompetenceudvikling, kan styrke og udvikle undervisningen, så eleverne lærer mere (Vescio et al., 2008).

Sådanne teams kaldes professionelle læringsfællesskaber (PLF) og er kendetegnet ved, at lærerne udvikler undervisning, deler erfaringer og viden samt tager fælles ansvar. Denne minianalyse kortlægger, i hvor høj grad teams i den danske grundskole laver PLF-aktiviteter, og hvilke sammenhænge der er mellem PLF-aktiviteter, organisatoriske faktorer og underviseres udbytte af teamsamarbejdet. Analysen henvender sig især til skoleledere i grundskolen.

Hovedresultater

- De teams, som laver flere PLF-aktiviteter, oplever et større udbytte af teamsamarbejdet end de teams, som laver færre PLF-aktiviteter.
- Teams, som mødes minimum en gang om ugen og har en fast mødestruktur, laver flere PLF-aktiviteter, end teams, som mødes mindre hyppigt.
- Teams, som bruger skriftlige dagsordener på møder, laver flere PLF-aktiviteter. Det er især, hvis man bruger skriftlig dagsorden hver gang eller de fleste gange, at det gør en forskel.
- Undervisere, som kun sjældent eller nogle gange laver PLF-aktiviteter i deres team, svarer, at deres ledelse kun i ringe grad eller i nogen grad involverer sig i teamsamarbejdet. Omvendt svarer undervisere, der ofte laver PLF-aktiviteter i teamet, at deres ledelse er mere involveret i teamsamarbejdet.
- Teams arbejder i stor udstrækning på samme måde i 2024, som de gjorde i 2019. Det er de samme aktiviteter og emner, som fylder på teammøderne, og teams laver i dag lige så mange PLF-aktiviteter som tidligere.

Kontakt /

Niels Christian
Høgsgaard
Andersen
Konsulent
nca@eva.dk

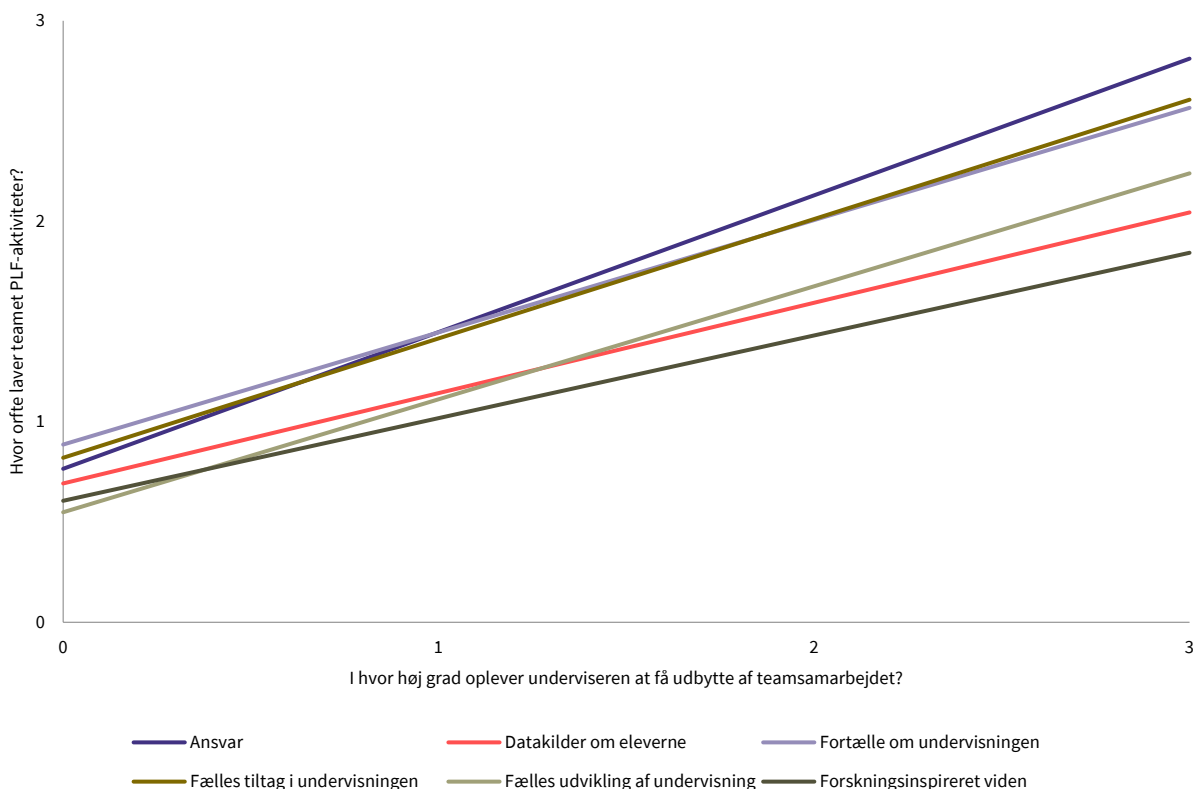
Undervisere oplever et større udbytte i de teams, som laver flere PLF-aktiviteter

Figur 1 viser, at undervisere, som svarer, at de sjældent eller i mindre grad laver PLF-aktiviteter, også tilkendegiver, at de slet ikke eller aldrig har oplevet, at teamsamarbejdet giver dem et udbytte. I modsatte ende ses, at undervisere som svarer, at de i nogen eller i høj grad laver PLF-aktiviteter i teamene, også svarer, at de i høj grad får udbytte af teamsamarbejdet. Det gælder, selv når man tager højde for teamtype, mødehyppighed og mødestruktur.

Figur 1

Sammenhæng mellem PLF-aktiviteter og udbytte

Sammenhæng mellem PLF-aktiviteter og underviseres oplevede udbytte

Kilde: EVA, spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere i grundskolen, 2024

Note: n = 3.657

Note: Underviserens udbytte er opgjort på baggrund af disse spørgsmål: I hvor høj grad har teamsamarbejdet 1) gjort dig mere bevidst om elementer i undervisningen, du er god til, 2) gjort dig mere bevidst om, hvor du kan udvikle dig, 3) givet dig nye handlemuligheder til håndtering af faglige udfordringer blandt eleverne?

Note: Værdierne på x-aksen er som følger: 0 = Slet ikke, 1 = I mindre grad, 2 = I nogen grad, 3 = I høj grad

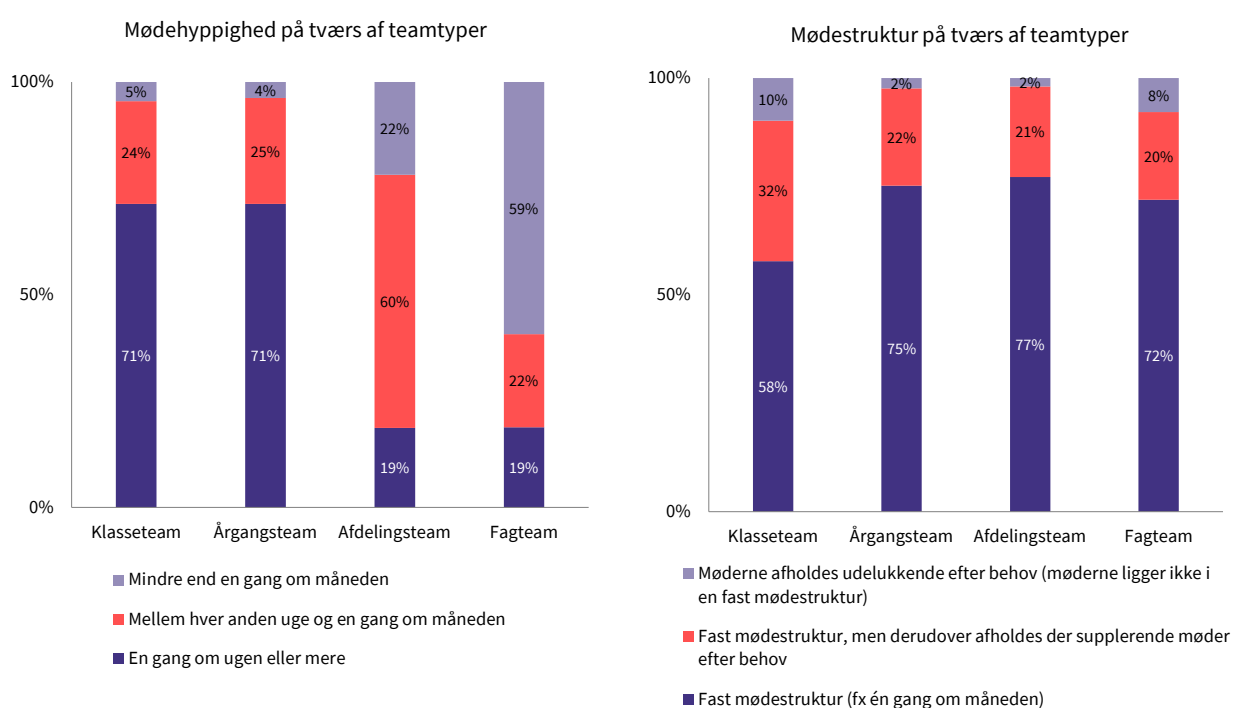
Note: Værdierne på y-aksen er som følger: 0: Aldrig, 1: Sjældent, 2: Nogle gange, 3: Mange gange

Sammenhængen mellem PLF-aktiviteter og oplevet udbytte indikerer, at undervisere får mere ud af teamsamarbejdet, når teamet laver PLF-aktiviteter. Det er dog vigtigt at understrege, at vi på baggrund af analysen ikke kan sige, at PLF-aktiviteterne i sig selv øger underviserens udbytte af teamsamarbejdet. Derudover er det vigtigt at være opmærksom på, at teams også udfører andre opgaver, som ikke kan eller bør erstattes af PLF-aktiviteter. Det kan fx være praktiske opgaver angående skemalægning eller vigtige diskussioner om trivsel i klassen eller på årgangen.

Teams, som mødes hyppigt og efter fast struktur, laver flere PLF-aktiviteter

Teams, som mødes en gang om ugen eller hyppigere, laver flere PLF-aktiviteter, end teams, som mødes mindre hyppigt. Ydermere viser analysen, at teams, som både mødes efter en fast struktur (fx en gang om ugen) og mødes løbende efter behov, laver flere PLF-aktiviteter end teams, som kun mødes efter en fast struktur eller kun mødes efter behov. Det gælder også, når man tager højde for andre organisatoriske faktorer såsom teamtype og ledelsesinvolvering.

Figur 2
Mødehyppighed og -struktur for forskellige teamtyper

Kilde: EVA, spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere i grundskolen, 2024
Note: n = 3.657

Figur 2 viser, at klasse- og årgangsteams mødes hyppigere end afdelings- og fagteams. 71% af klasse- og årgangsteams mødes en gang om ugen eller hyppigere, mens omkring en fjerdedel mødes mellem hver anden uge og en gang om måneden. De fleste fagteams mødes mindre end en gang om måneden, og de fleste afdelingsteams mødes mellem hver anden uge og en gang om måneden. På tværs af de fire teamtyper gør de fleste teams brug af en fast mødestruktur.

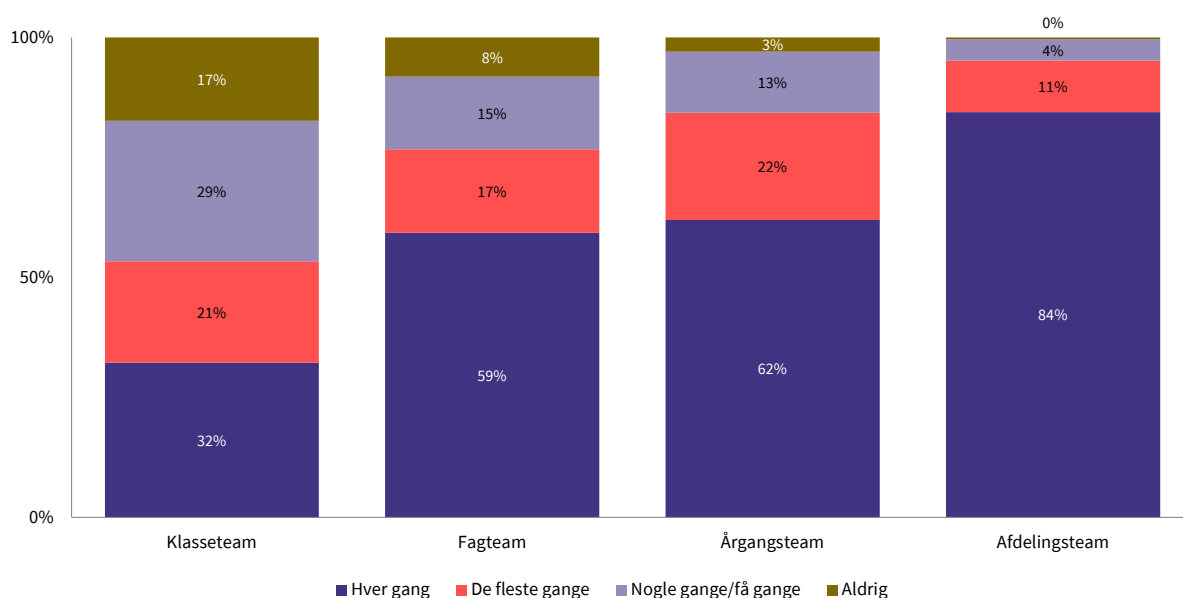
På baggrund af analysen kan vi ikke sige, om det at have en fast og hyppig mødestruktur i sig selv faciliterer PLF-aktiviteter. Vi kan heller ikke konkludere at de teams, som i forvejen laver mange PLF-aktiviteter, også er mere tilbøjelige til at aftale at mødes hyppigt efter fast struktur. Vi kan dog bruge resultaterne til at pege på, at det virker sandsynligt, at det at mødes efter en fast struktur sikrer, at man mødes oftere, og at det kan være en fordel i forhold til mange PLF-aktiviteter som fx at udvikle og evaluere undervisning. Analysen indikerer således, at mere hyppige møder og en mere fast mødestruktur er vigtige greb, hvis man ønsker at fremme aktiviteter, der kendetegner et professionelt læringsfællesskab.

Teams, som bruger skriftlige dagsordener, laver flere PLF-aktiviteter

Analysen viser en sammenhæng mellem, hvor ofte teams gør brug af en skriftlig dagsorden på møder, og hvor mange PLF-aktiviteter de laver. Når vi tager højde for organisatoriske faktorer som teamtype, mødehyppighed og ledelsesinvolvering, ser vi at teams, som gør brug af skriftlige dagsordener, er mere tilbøjelige til at lave PLF-aktiviteter. Det gælder især for teams, som bruger skriftlig dagsorden hver gang eller de fleste gange, de mødes.

Figur 3
Hyppigheden af skriftlig dagsorden hos de forskellige teamtypers teammøder

Hvor ofte er der en skriftlig dagsorden på teammøderne?

Kilde: EVA, spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere i grundskolen, 2024

Note: n = 3.657

Figur 3 viser, at det i gennemsnit er 58% af alle teams, der bruger en dagsorden på alle deres teammøder. 41% svarer, at de enten aldrig eller kun nogle gange eller få gange har en skriftlig dagsorden på teammøderne. Især klasseteams har tendens til ikke at bruge skriftlige dagsordener så ofte. Her svarer 46%, at de kun nogle gange eller aldrig bruger en skriftlig dagsorden.

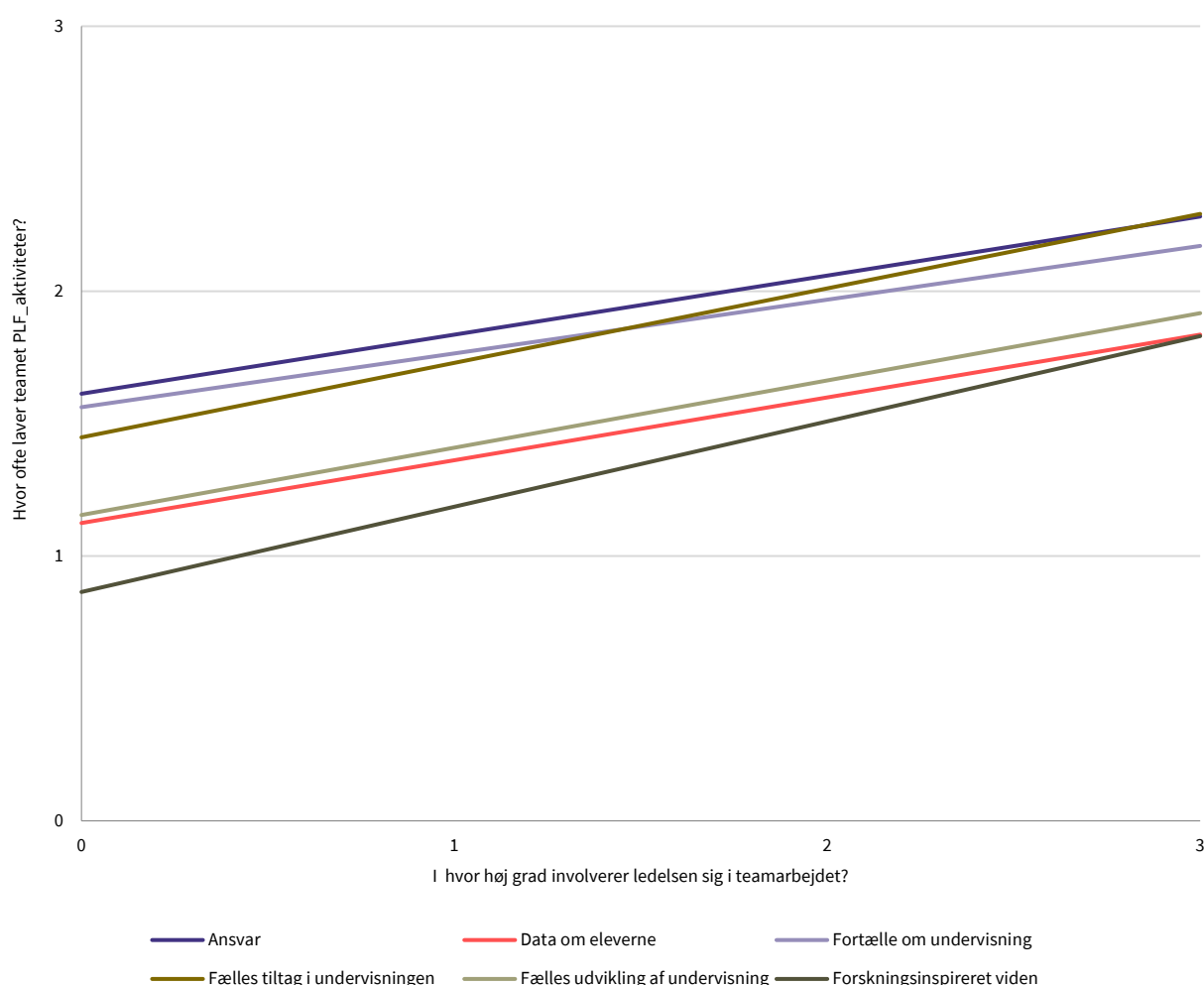
Det virker sandsynligt, at det at gøre brug af en skriftlig dagsorden faciliterer PLF-aktiviteter, fx ved at skabe struktur omkring nogle relativt indviklede processer såsom at udvikle og evaluere undervisningsforløb. Det er også muligt, at det at have en skriftlig dagsorden kan være med til at sikre et fokus på PLF-aktiviteter, så man ikke driver over i snakke om andre emner som fx udfordringer med enkeltelever eller planlægning af hyttetur eller udflugter. En skriftlig dagsorden kan altså – på samme måde som mødehyppighed og mødestruktur – være et vigtigt greb til at fremme PLF-aktiviteter.

Mere ledelsesinvolvering er forbundet med flere PLF-aktiviteter i teams

Figur 4 viser, at undervisere, som kun sjældent eller nogle gange laver PLF-aktiviteter i deres team, oplever, at deres ledelse kun i ringe eller nogen grad involverer sig i deres teamsamarbejde. Omvendt svarer undervisere, der ofte laver PLF-aktiviteter i teamet, at ledelsen er mere involveret i teamsamarbejdet.

Figur 4
Sammenhæng mellem ledelsens involvering teamenes PLF-aktiviteter

Sammenhæng mellem PLF-aktiviteter og ledelsesinvolvering

Kilde: EVA, EVA, spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere i grundskolen, 2024

Note: n = 3.657

Note: Ledelsesinvolvering måles på baggrund af tre spørgsmål: I hvor høj grad har ledelsen 1) diskuteret udviklingen af teamsamarbejdet med teamet, 2) været tydelig omkring, hvad fokus for teamet skal være, 3) været tydelig omkring, hvordan teamets arbejde hænger sammen med skolens mål og visioner

Note: Værdierne på x-aksen er som følger: 0: Slet ikke, 1: I mindre grad, 2: I nogen grad, 3: I høj grad

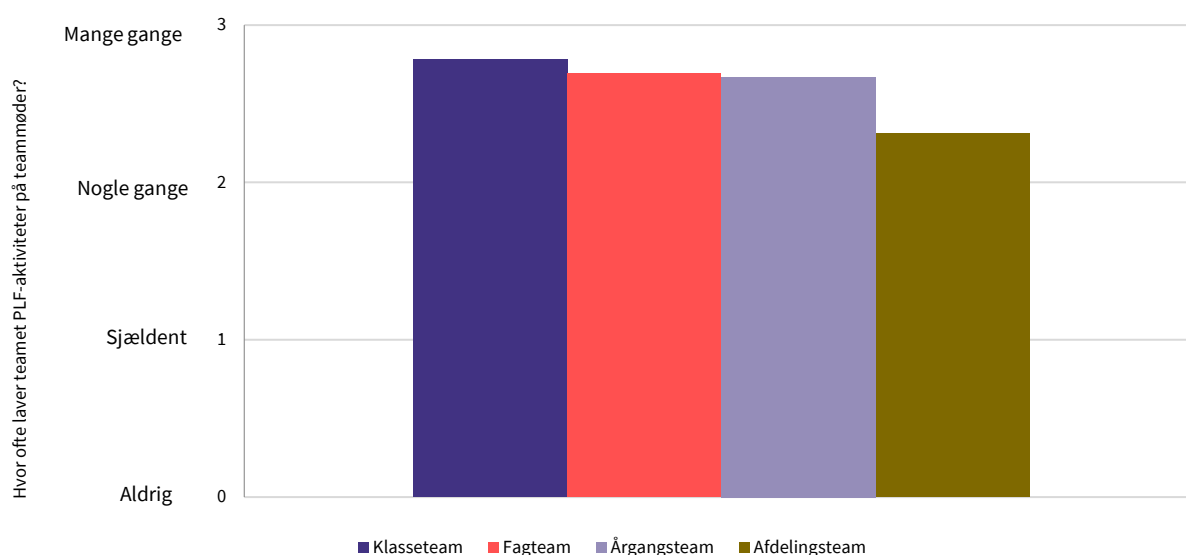
Note: Værdierne på y-aksen er som følger: 0: Aldrig, 1: Sjældent, 2: Nogle gange, 3: Mange gange

Teams arbejder på samme måde i 2024, som de gjorde i 2019

I 2019 gennemførte EVA en undersøgelse af professionelle læringsfællesskaber i forbindelse med teamsamarbejdet i grundskolen. Når vi sammenligner tallene fra 2019 med tallene fra 2024, kan vi se, at der ikke er sket en ændring i, hvad det er for aktiviteter og emner, som fylder på teammøderne. Analysen viser også, at teams laver det samme antal PLF-aktiviteter som tidligere. Der ses desuden de samme mønstre på tværs af teamtyper og de samme sammenhænge mellem PLF-aktiviteter, underviseres udbytte af teamsamarbejdet og forskellige organisatoriske forhold som mødehyppighed og ledelsesinvolvering.

Figur 5

Hyppigheden af PLF-aktiviteter hos de forskellige teamtypers teammøder

Kilde: EVA, spørgeskemaundersøgelse blandt undervisere i grundskolen, 2024

Note: n = 3.657

Figur 5 viser, at afdelingsteams samlet set laver færrest PLF-aktiviteter, mens klasseteams laver flest. Hvis man ser på tværs af alle PLF-aktiviteter og teams, svarer teammedlemmer i gennemsnit, at deres teams laver PLF-aktiviteter mellem "sjældent" og "nogle gange". Der er variation både på tværs af forskellige teamtyper og forskellige PLF-aktiviteter. Der er dog også variation inden for hver teamtype – fx laver nogle klasseteams mange PLF-aktiviteter, mens andre teams laver få. De fleste teams laver dog PLF-aktiviteter i et eller andet omfang.

At teamsamarbejdet ikke har ændret sig siden 2019 skal ses i sammenhæng med, at folkeskolen ellers har gennemgået flere større ændringer fra 2019 til 2024. I 2019 blev folkeskolereformen justeret blandt andet med det formål at styrke udvikling af undervisningen i "stærke, professionelle læringsfællesskaber" ved at løsne bindingerne på folkeskolens Fælles Mål og give underviserne større didaktisk frihed. Derudover blev skolernes hverdag vendt på hovedet af gentagne nedlukninger og omlægning til online-undervisning under covid-19 i 2020 og 2021. På trods af de mange ændringer foregår teamsamarbejdet i 2024 i høj grad på samme måde, som det gjorde i 2019. Dét resultat peger på en robust kultur omkring teamsamarbejdet i grundskolen. Kulturen gør teamsamarbejdet modstandsdygtig over for svære vilkår, men den er måske også samtidig medvirkende til, at det kan være vanskeligt at foretage ændringer i samarbejdet.

Datagrundlaget

I foråret 2024 sendte EVA et spørgeskema ud til 16.000 undervisere i grundskolen. Spørgeskemaet indeholdt 81 spørgsmål, som omhandlede

- Hvilke PLF-aktiviteter, der blev lavet i teamene
- Hvordan teamsamarbejdet var organiseret
- Undervisernes udbytte af teamsamarbejdet

I alt 3.657 undervisere besvarede hele spørgeskemaet. For at undersøge sammenhænge mellem PLF-aktiviteter, organisatoriske faktorer og underviseres udbytte lavede vi en række korrelations- og regressionsanalyser.

I 2019 udsendte EVA samme spørgeskema til et andet udsnit af undervisere i grundskolen (EVA, 2021). Formålet med denne minianalyse har været at undersøge, om og hvordan teamsamarbejdet har ændret karakter fra 2019 til 2024.

Du kan læse om detaljerne i de statistiske analyser i analysens metodebilag.

EVA – analyser, redskaber og udvikling, der styrker uddannelser og dagtilbud.

EVA

+45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk

© 2024 EVA (Danmarks Evalueringsinstitut)

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: [xxxx]

ISBN (www) 978-87-7182-891-7